

ความสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของวัดและชุมชนในล้านนา*

The Relation of the Cultural Tourism of Temple and Communities in Lanna

^{1*}พระชยานันทมุนี, วรปรัชญ์ คำพงษ์, พระครูฉันทเจติยานุกิจ
พระปลัดนฤตล กิตติภักโท และ อรพินท์ อินวงศ์

^{1*}Phrachayanantamunee, Worapat Kamphong, Phrakruchantajatiyanukit,
Phranaroedon Chaiprasit and Orapin inwong

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nan Buddhist College

^{1*}Corresponding Author. Email: Siranan_1@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดและชุมชนในจังหวัดน่าน 2) แนวทางการสร้างความสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดและชุมชนในจังหวัดน่าน 3) วิเคราะห์การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดและชุมชนในจังหวัดน่าน เป็นการวิจัยในแบบผสมวิธี โดยการวิจัยเชิงคุณภาพคือ การวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก การวิจัยเชิงปริมาณใช้การตอบแบบสอบถาม และการจัดสนทนากลุ่มย่อย ผลการวิจัยพบว่า

1) ความสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดและชุมชนในจังหวัดน่านพบว่า รูปแบบของการมีส่วนร่วมของชุมชน ประชาชนในพื้นที่มีความสัมพันธ์ที่สนับสนุนซึ่งกันและกันและเป็นประโยชน์ซึ่งกันและกัน ทำให้ลักษณะของการท่องเที่ยวมีการพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง และสามารถสร้างความยั่งยืนในการท่องเที่ยวได้ 2) แนวทางการสร้างความสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดและชุมชนในจังหวัดน่านประกอบด้วย 1. การพัฒนาการเผยแพร่หลักพระพุทธศาสนาหรือหลักพุทธธรรม การพัฒนาชุดความรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่นของจังหวัดน่าน 2. การจัดการท่องเที่ยวให้เหมาะสมสำหรับบริบทสังคมในปัจจุบัน บทบาทของภาครัฐในการจัดการและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การจัดการท่องเที่ยว

เชิงวัฒนธรรมของวัดและชุมชนในจังหวัดน่าน 3) การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม คือ การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม การจัดการด้านกิจกรรมท่องเที่ยว การจัดการด้านคุณค่าจากการท่องเที่ยว และการจัดการด้านความสะดวกสบายและความปลอดภัย ทำให้นักท่องเที่ยวพึงพอใจกับการจัดการด้านความสะดวกสบายและความปลอดภัยมากที่สุด รองลงมาคือด้านการจัดการและสิ่งแวดล้อม และการจัดการด้านกิจกรรมท่องเที่ยว การจัดการด้านคุณค่าจากการท่องเที่ยวมาเป็นอันดับต่อมาซึ่งมีค่าคะแนนเท่ากัน

คำสำคัญ: ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม; ความสัมพันธ์วัดและชุมชน; จังหวัดน่าน

Abstract

This research aims to study 1) relationship to cultural tours of the temple and the community in Nan 2) approach to building relationships to culture and tourism community in Nan 3) analysis, management and cultural tourism communities in the province is a mixed research by qualitative research is the research documents (Documentary Research) in-depth interviews (In-depth Interviews) quantitative research using questionnaires and organize group discussions (Focus Group Discussion) it was found that the results showed that

1) Relationship to cultural tours of the temple and the community in the province found that attractive form of community engagement. People in the area have no relationship to each other and mutually beneficial. Make the characteristics of the tourism development and sustainable tourism have.

2) The guidelines in relation to tourism, culture and community in the province consists of the. 1. The main development published Buddhism or Buddhist Dharma. Development of a set of knowledge and local wisdom of Nan province. 2. Management of tourism, social context, is appropriate for the current. The role of the public sector to manage and support cultural tourism cultural tourism management of the temple and the community in Nan 3) managing cultural tourism is environmental management, management, value management, tourism activities of tourism management and comfort and safety, midnight, unhappy with management. Safety and comfort are the most. Is the management and environmental management, value management, tourism activities of tourism a later can be set to the same score.

Keywords: Cultural Tour; Temple and Community Relations; Nan Province

บทนำ

ปัจจุบันการท่องเที่ยวถือได้ว่าเป็นมีความสำคัญทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองและมีความร่วมมือระหว่างประเทศในการสนับสนุนส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นทางด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมสามารถสร้างอาชีพต่างๆ ให้แก่คนในท้องถิ่นรวมทั้งการนำรายได้เข้าประเทศหรือท้องถิ่นนั้นๆ(Paitoon,1999) ประเทศไทยมีรูปแบบการท่องเที่ยวที่เป็นจุดขายที่ดี คือ การท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม (cultural based tourism) ประกอบด้วย การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (historical tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์ เพื่อชื่นชมและเพลิดเพลินในสถานที่ท่องเที่ยวได้ความรู้มีความเข้าใจต่อประวัติศาสตร์และโบราณคดีในท้องถิ่นพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อมโดยที่ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยว /การท่องเที่ยวงานชมวัฒนธรรมและประเพณี (cultural and traditional tourism) หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชมงานประเพณีต่างๆ ที่ชาวบ้านในท้องถิ่นนั้นๆ จัดขึ้น ได้รับความเพลิดเพลินตื่นตาตื่นใจในสุนทรียะศิลป์เพื่อศึกษาความเชื่อ การยอมรับนับถือ การเคารพพิธีกรรมต่างๆ และได้รับความรู้ความเข้าใจต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรม มีประสบการณ์ใหม่ๆ เพิ่มขึ้นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและมรดกทางวัฒนธรรม โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยวและการท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตในชนบท (Rural Tourism/Village Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวในหมู่บ้าน ชนบทที่มีลักษณะวิถีชีวิต และผลงานสร้างสรรค์ที่มีเอกลักษณ์พิเศษมีความโดดเด่นเพื่อความเพลิดเพลินได้ความรู้ดูผลงานสร้างสรรค์และภูมิปัญญาพื้นบ้าน มีความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น บนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยว (Ratanasuwongchai, 2011)

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า วัฒนธรรมเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญ สามารถดึงดูดให้กลุ่มคนต่างถิ่นเดินทางมาเยือนเพื่อสัมผัสและชื่นชมกับสิ่งที่ไม่เคยมีในท้องถิ่นตน จะเห็นได้ว่าวัฒนธรรมกับคนในท้องถิ่นกับการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์เกี่ยวพันซึ่งกันและกันการท่องเที่ยวได้ใช้วัฒนธรรมของคนท้องถิ่นเป็นทรัพยากรในการดำเนินกิจการ ในขณะที่ทุกคนชุมชนท้องถิ่นผู้เป็นเจ้าของวัฒนธรรมก็ได้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวในการสร้างรายได้การจ้างงาน นำมาซึ่งการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม นอกจากนี้การพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมยังต้องอาศัยทั้งจากคนในท้องถิ่น ภาครัฐและเอกชน ในฐานะที่เป็นผู้ชำนาญการเพื่อการพัฒนาที่เหมาะสมกับชุมชนต่อไป การท่องเที่ยวซึ่งให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวและสถานที่ที่เป็นจุดหมายปลายทางของการเดินทางท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวจะสนใจวิถีชีวิต มรดก วัฒนธรรม ศิลปะ อุตสาหกรรม และกิจกรรมนันทนาการของชุมชนท้องถิ่น นักท่องเที่ยวจะเยี่ยมชมและศึกษาแหล่งประวัติศาสตร์ศิลปะ มหกรรมและงานแสดงสินค้าหัตถกรรม พิพิธภัณฑ์ทุกประเภท ศิลปะการแสดงและทัศนศิลป์ ตลอดจนแหล่งมรดกต่างๆ ได้แก่ สถาปัตยกรรม ภาษาและวรรณกรรม หัตถกรรม นาฏศิลป์ และดนตรีรวมทั้งงานเทศกาล ประเพณี เป็นต้น (Thammabuttra, 2005; Asichaikul, 2003)

นอกจากนี้ การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไว้ว่าการท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นต่างๆและศึกษาชีวิตความเป็นอยู่ในแ่งมานุษยวิทยาและสังคมวิทยา เช่น ชมโบราณสถาน ศิลปะ หรือการแสดงต่างๆ (Nopket, 1999) รวมถึงวิถีชีวิตและอัยาศัยไม่ตรีของคนไทย(Kessalee, 2000) การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมสำคัญที่นำรายได้เข้าสู่ประเทศไทยและยังช่วยพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม อย่างไรก็ตามทิศทางการตลาดการท่องเที่ยวในปัจจุบันได้มีการแข่งขันอย่างรุนแรงให้ประเทศไทยต้องปรับทิศทางการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยใช้อัตลักษณ์ของประเทศเช่นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวจึงได้นำเอาวัฒนธรรมมาเป็นจุดขายเพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวที่สนใจที่จะเรียนรู้วัฒนธรรม มรดกทางประวัติศาสตร์ เยี่ยมชมงานสถาปัตยกรรม และสัมผัสวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในประเทศนั้น รวมถึงชื่อของที่ระลึกที่เป็นงานหัตถกรรมผลงานฝีมือที่เกิดจากภูมิปัญญาของคนในประเทศนั้น การท่องเที่ยวในลักษณะดังกล่าวเราเรียกว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Karnjana,2012) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจึงเป็นวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมผ่านการเดินทางท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นการพัฒนาด้านภูมิปัญญา สร้างสรรค์ เคารพต่อสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ศักดิ์ศรีและวิถีชีวิตผู้คน หรือสามารถกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม คือ การท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ผู้อื่นและย้อนกลับมามองตนเองอย่างเข้าใจความเกี่ยวพันของสิ่งต่างๆ ในโลกที่มีความเกี่ยวข้องพึ่งพาไม่สามารถแยกออกจากกันได้ (Kasetsiri, 2004)

ภาคเหนือมีวัฒนธรรมล้านนา ซึ่งตั้งอยู่ในภูมิศาสตร์ของการท่องเที่ยวสำคัญของประเทศไทย มีนักท่องเที่ยวในประเทศและต่างประเทศเดินทางมาท่องเที่ยวในดินแดนที่มีความสวยงามทางธรรมชาติ และกลิ่นไอของความงามทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่งดงามและเป็นดินแดนทางพระพุทธศาสนาแต่ดั้งเดิมยาวนาน ซึ่งนักท่องเที่ยวทั้งหลาย มุ่งที่จะมาเยี่ยมชมวัดวาอารามเป็นจำนวนมาก ซึ่งแต่ละวัดนั้นยังทรงคุณค่าเป็นพุทธสถานที่อธิบายถึงพุทธประวัติความเคารพอย่างสูงยิ่ง จนออกมาเป็นคุณค่าทางพุทธศิลป์ทั้งหลายภายใต้อารยธรรมยุคสมัยต่างๆ ตามภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ในท้องที่ต่างๆ ของดินแดนล้านนาที่ผ่านมามีจะสังเกตเห็นได้ว่า นักท่องเที่ยวทั่วไปในและต่างประเทศ มีจำนวนมากขึ้นอันเนื่องมาจากการกระตุ้นทางเศรษฐกิจในประชาชนได้ท่องเที่ยวในประเทศและกระตุ้นประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในอาเซียนและทั่วโลก เพื่อให้นักท่องเที่ยวต่างประเทศได้มาในเมืองไทยจึงมีจำนวนมากขึ้น นอกจากนี้มีนักท่องเที่ยวจำนวนมากที่สนใจในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดวาอารามในดินแดนล้านนาและชุมชนที่มีความหลากหลายในดินแดนล้านนาด้วย

จากข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมดังกล่าว เป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยซึ่งเป็นลักษณะของการเดินทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้คน ชุมชน สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม จึงเป็นที่มาของการศึกษาความสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดและชุมชนในล้านนาโดยวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดและชุมชนในจังหวัดน่าน ศึกษาแนวทางการสร้างความสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดและชุมชนในจังหวัดน่านและวิเคราะห์การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดและชุมชนในจังหวัดน่าน ดังนั้นความสัมพันธ์การ

ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดและชุมชน เป็นการศึกษาเพื่อเสริมสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดและชุมชนในล้านนา จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่จะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่มีฐานสนับสนุนจากนโยบายของรัฐเป็นสำคัญ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์การจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดและชุมชนในจังหวัดน่าน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดและชุมชนในจังหวัดน่าน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างความสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดและชุมชนในจังหวัดน่าน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยในแบบผสม โดยการวิจัยเชิงคุณภาพคือ การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) การวิจัยเชิงปริมาณใช้การตอบแบบสอบถาม และการจัดสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group Discussion)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) และการสัมภาษณ์เชิงวิชาการภาคสนาม คณะผู้ศึกษาวิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ในพื้นที่จังหวัดน่าน ประกอบด้วยเจ้าอาวาส คณะสงฆ์ พระเถระผู้ใหญ่ ตัวแทนวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยว ประมาณวัดละ 5-10 รูปคน

การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) โดยการสุ่มแบบแจกแจง (ระดับความเชื่อมั่น 95% คลาดเคลื่อนเท่ากับ 5%) (Tirakananta, 2012) ได้แก่ ผู้ประกอบการนำเที่ยว ตัวแทนชุมชนที่มีส่วนร่วม 50 คน นักท่องเที่ยวและประชาชนที่เกี่ยวข้องเป็นผู้เดินทางท่องเที่ยวภายในวัดดังกล่าว 100 คน และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ จำนวน 50 คน รวมจำนวน 200 คน โดยกำหนดจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนแต่ละวัด/องค์กรในพื้นที่จังหวัดน่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ โดยกำหนดประเด็นของแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

1) แบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยว มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกำหนดเนื้อหาแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ เป็นต้น

ตอนที่ 2 ข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดน่าน เช่น การความรู้เข้าใจว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหมายถึงอะไร ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดน่าน ก่อนการเดินทางจากแหล่งใดวัตถุประสงค์หลักอะไรในการมาเยี่ยมเยือนจังหวัดน่าน การรู้จักสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดน่าน และ เหตุใดจึงตัดสินใจเลือกท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นต้น

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดและชุมชนในจังหวัดน่าน มีจำนวน 4 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านการจัดการ และสิ่งแวดล้อม 2. ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว 3. ด้านคุณค่าจากการท่องเที่ยว และ 4. ด้านความสะดวกสบายและความปลอดภัยของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมลักษณะประมาณค่า 5 ระดับ

การแจกแบบสอบถาม ได้แจกแบบสอบถามกับผู้ประกอบการนำเที่ยวและตัวแทนชุมชนที่มีส่วนร่วม 50 คน นักท่องเที่ยวและประชาชนที่เกี่ยวข้องเป็นผู้เดินทางท่องเที่ยวภายในวัด 100 คน นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ จำนวน 50 คน รวมจำนวน 200 คน

2) แบบสัมภาษณ์ประกอบการสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (formal interview) หรือการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เป็นการสัมภาษณ์ที่คณะผู้วิจัยได้เตรียมคำถามและข้อกำหนดไว้แน่นอนตายตัว ซึ่งแบบสัมภาษณ์นี้เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดและชุมชนในจังหวัดน่าน

การสัมภาษณ์ ได้ทำการสัมภาษณ์กับ เจ้าอาวาสหรือพระสงฆ์ในเขตพื้นที่ศึกษาวิจัย จำนวน 13 รูป ผู้นำชุมชนจำนวน 13 คน ตัวแทนวัดจำนวน 13 คน ผู้ประกอบการนำเที่ยว จำนวน 5 คน ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ศึกษาวิจัยจำนวน 5 คน และ ผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดน่าน จำนวน 1 คน รวมจำนวน 50 รูปคน

3) การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) การสัมภาษณ์เชิงวิชาการภาคสนาม เพื่อวิเคราะห์การส่งเสริมการเรียนรู้ในแหล่งท่องเที่ยวประเภทวัด กระบวนการสื่อสารคุณค่าและแนวปฏิบัติตามหลักการทางพระพุทธศาสนา รวมทั้งการค้นหารูปแบบ กลไก และแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในท่องเที่ยวประเภทวัดที่เหมาะสม

4) การสังเกตการณ์เรียนรู้การเข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนา การปฏิบัติสมาธิวิปัสสนาตามหลักการทางพระพุทธศาสนาของนักท่องเที่ยว

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

กระบวนการในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาข้อมูลทางเอกสาร มาใช้ในกระบวนการวิเคราะห์โดยดำเนินการร่วมกับกระบวนการรวบรวมข้อมูลจากสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึก การสนทนากลุ่มย่อย เพื่อศึกษาและประมวลองค์ความรู้แนวคิดทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดและชุมชนในจังหวัดน่านโดยวิธีการวิเคราะห์ อันจะได้ดำเนินการกระบวนการตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ อันได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยพิจารณาประเด็นหลัก หรือแบบแผนหลัก ที่พบในข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ทั้งหมด จากนั้นจึงนำประเด็นหลัก มาพิจารณาแบ่งแยกออกเป็นประเด็นย่อย และหัวข้อย่อย อันเป็นกระบวนการวิเคราะห์ โดยการเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ภาพรวมไปสู่การวิเคราะห์ประเด็นย่อยของกระบวนการวิเคราะห์ตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

คณะผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เน้นการศึกษาวเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้เก็บรวบรวมจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ จำนวน 200 คน โดยมีขั้นตอนการศึกษาวเคราะห์ข้อมูล ดังนี้การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดและชุมชนในล้านนา ไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ ใช้การวิเคราะห์ค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ข้อมูลการท่องเที่ยวจังหวัดน่าน

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดและชุมชนในจังหวัดน่าน ที่แสดงให้เห็นถึงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดและชุมชนในจังหวัดน่านของการใช้องค์ประกอบและเกณฑ์ชีวิตในเรื่องความสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดและชุมชนในล้านนา โดยทำการวิเคราะห์โดยคะแนนค่าเฉลี่ย (m) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (s) โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนน เพื่อให้เห็นระดับองค์ประกอบและเกณฑ์ชีวิตในเรื่องความสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดและชุมชนในล้านนาในแต่ละด้าน จากผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ ดังนี้

นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพมาทำการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ที่มีต่อการใช้องค์ประกอบและเกณฑ์ชีวิตในการศึกษาความสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดและชุมชนในจังหวัดน่าน

การวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลโดยการเชื่อมโยงแนวคิดทฤษฎีที่ได้กล่าวแล้ว เพื่อแนวทางการสร้างความสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดและชุมชนในจังหวัดน่านและการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดและชุมชนในจังหวัดน่านต่อไป

ผลการวิจัย

1. ความสัมพันธ์ของชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดน่าน

ผลการวิจัย พบว่า ชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดน่านไม่ว่าจะเป็นวัดหรือแหล่งท่องเที่ยวที่แสดงถึงวิถีชีวิตศิลปวัฒนธรรมในจังหวัดน่านมีความสัมพันธ์กับชุมชนและสามารถพึ่งพิงกันสามารถพัฒนาศักยภาพในการรองรับการเจริญเติบโตในการท่องเที่ยวจังหวัดน่าน และรวมไปถึงการพัฒนาศักยภาพในการแข่งขัน เพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีประสิทธิภาพ และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน

2. การสร้างความสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดและชุมชนในจังหวัดน่าน

ผลการวิจัย พบว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดน่านนั้นแหล่งท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ มีความสัมพันธ์ที่สนับสนุนซึ่งกันและกันและเป็นประโยชน์ซึ่งกันและกันทำให้ลักษณะของการท่องเที่ยวมีการพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง และสามารถสร้างความยั่งยืนในการท่องเที่ยวได้ จากบริบทสังคมในปัจจุบันจะเห็นได้ว่ามีนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดน่านเพิ่มมากขึ้นทำให้ จะต้องมีการรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเพิ่มมากขึ้นซึ่งผู้ประกอบการโรงแรม ตัวสถานที่ท่องเที่ยวและแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมรวมถึงประชาชนในพื้นที่จำเป็นต้องมีการปรับตัวและจัดการเพื่อให้รองรับการเปลี่ยนแปลง สามารถเสนอแนวทางการสร้างความสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดและชุมชนในจังหวัดน่าน ได้เป็นประเด็นดังนี้

1) วิธีการพัฒนาการเผยแพร่หลักพระพุทธศาสนาหรือหลักพุทธธรรม การเผยแพร่พุทธธรรมให้กับนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดน่าน ข้อบกพร่องที่นักท่องเที่ยวและผู้จัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดน่าน พบว่า ความรู้และข้อมูลที่ต้องการจะเผยแพร่ยังไม่สามารถเผยแพร่ได้เต็มศักยภาพหรือเผยแพร่ข้อมูลได้ทั้งหมดเนื่องจากกระยะภาพในการเผยแพร่ไม่ว่าจะเป็นในลักษณะของสื่อสิ่งพิมพ์หรือการประชาสัมพันธ์รวมไปถึงการให้ความรู้และข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวมีอย่างจำกัด ดังนั้น จำเป็นจะต้องมีการพัฒนาร่วมกับชุมชนหรือเครือข่ายให้สามารถก้าวข้ามอุปสรรคในด้านนี้ได้อันหนึ่งจากการลงข้อมูลในการสัมภาษณ์นั้นจะเห็นได้ว่าในหลายๆ พื้นที่ประชาชนให้ความสำคัญในการประชาสัมพันธ์ถึงความรู้และสาระตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ซึ่งนั่นอาจจะทำให้เป็นช่องทางในการพัฒนาการเผยแพร่หลักพระพุทธธรรม โดยการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเผยแพร่และร่วมมือกันจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ ด้วย

2) การพัฒนาชุดความรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่นของจังหวัดน่านนั้นควรจะมีการนำความรู้ที่เป็นความรู้เชิงท้องถิ่นเข้ามาใส่ในชุดของการพัฒนาและนอกจากนั้นแล้วควรจะมี การนำเอาความรู้ของชนเผ่าต่างๆ เข้ามาเผยแพร่เพื่อเป็นวิทยาทานและเป็นความรู้ที่เผยแพร่สู่สาธารณะให้เป็นประโยชน์โดยทั่วกัน

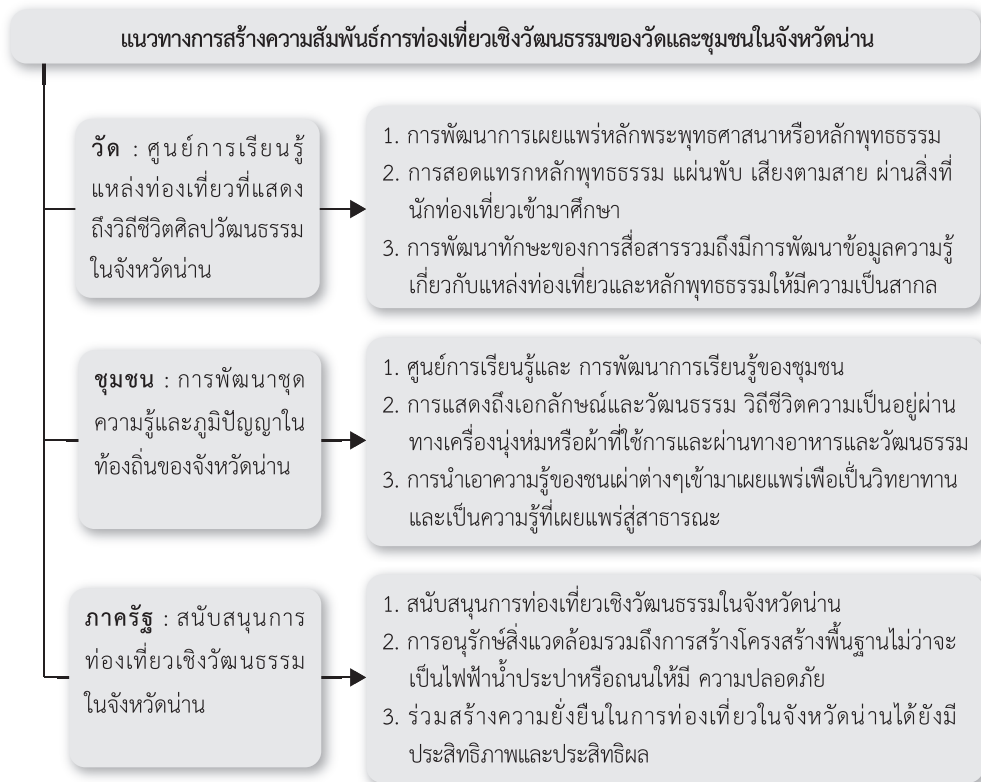
เนื่องจาก การท่องเที่ยวจะสร้างรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่แล้วยังสามารถสร้างอาชีพให้กับคนในพื้นที่ ซึ่งเป็นผลดีต่อการใช้ทรัพยากรของบุคคลรุ่นหลังและเป็นผลดีต่อการสืบทอด การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการสืบทอดขนบธรรมเนียมประเพณีในจังหวัดน่าน และนั่นเป็นการป้องกันให้ประชาชนในจังหวัด ย้ายถิ่นไปทำงานในเมือง ซึ่งเป็นลักษณะของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

3) การจัดการท่องเที่ยวให้เหมาะสมสำหรับบริบทสังคมในปัจจุบัน ปัจจุบันการจัดการท่องเที่ยว นั้นจำเป็นต้องมีการให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการไม่ว่าจะเป็นลักษณะของ การเผยแพร่ข้อมูลที่จะต้องใช้ภาษาอย่างหลากหลาย รวมถึงการให้ความรู้ตามศูนย์การเรียนรู้ต่างๆ จะต้องมีความเป็นสากลมากขึ้น และพัฒนาในด้านการจัดการที่พักหรือโรงแรมให้มีความเหมาะสมและสามารถ รองรับกับความต้องการของประชาชนตามมาตรฐานสากลได้

4) บทบาทของภาครัฐในการจัดการและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในจังหวัดน่านนั้น จำเป็นจะต้องมีการทบทวนในเรื่องของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมรวมถึงการสร้างโครงสร้างพื้นฐานไม่ว่าจะเป็น ไฟฟ้า น้ำประปาหรือถนนให้มี ความปลอดภัย เพื่อให้ประชาชนท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกสบายและ เพียงพอ ต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ซึ่งทั้งหมดนั้นเมื่อจะนำมาปฏิบัติแล้วจะสร้างความยั่งยืนในการท่องเที่ยวในจังหวัดน่านได้ยิ่ง มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3. แนวทางการสร้างความสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดและชุมชน ในจังหวัดน่าน

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดน่านนั้นแหล่งท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ มีความสัมพันธ์ที่สนับสนุนซึ่งกันและกันและเป็นประโยชน์ซึ่งกันและกัน ทำให้ลักษณะของการท่องเที่ยวมีการ พัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง สามารถสร้างความยั่งยืนในการท่องเที่ยวได้แนวทางการสร้างความสัมพันธ์ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดและชุมชนในจังหวัดน่าน โดยมีผลการวิจัยดังนี้

ดังนั้นความสัมพันธ์ในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวกับวัดและชุมชนนั้น มีความสัมพันธ์กันเป็นอย่างมาก เนื่องจากนักท่องเที่ยวมีวัตถุประสงค์ที่มุ่งเน้นที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นหลักนั้น ทำให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยเฉพาะการท่องเที่ยว วัด และชุมชนที่มีวิถีชีวิตที่น่าสนใจ กลายเป็นปัจจัยสำคัญดังนั้นแล้ว เพื่อรองรับและพัฒนา ศักยภาพในการนักท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน โดยมีแนวทางในการพัฒนาคือต้องพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวสินค้าและบริการทุกรูปแบบอย่างมีมาตรฐานต้องมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสินค้าและบริการอย่างยั่งยืนกล่าวคือจะต้องมีความสมดุลในแหล่งท่องเที่ยวในเชิงพื้นที่ เวลาและฤดูกาลและรูปแบบของการท่องเที่ยว

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดและชุมชนในล้านนา ทำให้ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้จากการวิจัย ดังแผนภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดและชุมชนในล้านนา

อภิปรายผลการวิจัย

ความสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดและชุมชนในจังหวัดน่าน จังหวัดน่านมีแหล่งท่องเที่ยวที่จะใช้คำว่าศูนย์การเรียนรู้และการพัฒนาการเรียนรู้ของชุมชน ในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และเพิ่มศักยภาพของตนเองในเชิงของการท่องเที่ยวตั้งนานวิธีในการเผยแพร่พุทธธรรมและการพัฒนาชุดความรู้ควรจะมีการเผยแพร่ผ่านศูนย์การเรียนรู้ที่จะต้องประกอบด้วยประชาชนในพื้นที่เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่มีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับพื้นที่และมีความรู้สึกเป็นเจ้าของข้อมูลและความรู้ที่ต้องเผยแพร่ ซึ่งนั่นทำให้ความสัมพันธ์ในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกับชุมชนและวัดเหนียวแน่นมากขึ้น ลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดน่านมีลักษณะในเชิงมีความยั่งยืนในการท่องเที่ยว เนื่องจากการท่องเที่ยวจะสร้างรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่แล้วยังสามารถสร้างอาชีพให้กับคนในพื้นที่ซึ่งเป็นผลดีต่อการใช้ทรัพยากรของบุคคลรุ่นหลังและเป็นผลดีต่อการสืบทอดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และการสืบทอดขนบธรรมเนียมประเพณีในจังหวัดน่าน และนั่นเป็นการป้องกันให้ประชาชนในจังหวัดย้ายถิ่นไปทำงานในเมือง ซึ่งเป็นลักษณะของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดน่านนั้นแหล่งท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ มีความสัมพันธ์ที่สนับสนุนซึ่งกันและกันและเป็นประโยชน์ซึ่งกันและกัน ทำให้ลักษณะของการท่องเที่ยวมีการพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง และสามารถสร้างความยั่งยืนในการท่องเที่ยวได้ดังนั้นในการจัดการท่องเที่ยวให้เหมาะสมสำหรับบริบทสังคมในปัจจุบันนั้นจำเป็นจะต้องมีการให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการไม่ว่าจะเป็นลักษณะของการเผยแพร่ข้อมูลที่จะต้องใช้ภาษาอย่างรักหลายรวมถึงการให้ความรู้ตามศูนย์การเรียนรู้ต่างๆ จะต้องมีความเป็นสากลมากขึ้น และพัฒนาในด้านการจัดการที่พักหรือโรงแรมให้มีความเหมาะสมและสามารถรองรับกับความต้องการของประชาชนตามมาตรฐานสากลได้

นอกจากนั้นแล้วบริบทสังคมในปัจจุบันจะเห็นได้ว่ามีนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดน่านเพิ่มมากขึ้น ทำให้ต้องมีการรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเพิ่มมากขึ้น ซึ่งผู้ประกอบการโรงแรม ตัวสถานที่ท่องเที่ยวและแหล่งเรียนรู้เชิงวัฒนธรรมรวมถึงประชาชนในพื้นที่จำเป็นจะต้องมีการปรับตัวและจัดการเพื่อให้รองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

อนึ่งบทบาทของภาครัฐในการจัดการและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดน่านนั้น จำเป็นจะต้องมีการทบทวนในเรื่องของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมรวมถึงการสร้างโครงสร้างพื้นฐานไม่ว่าจะเป็นไฟฟ้า น้ำประปาหรือถนนให้มีความปลอดภัย เพื่อให้ประชาชนท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกสบายและเพียงพอต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งทั้งหมดนั้นเมื่อนำมาปฏิบัติแล้วจะสร้างความยั่งยืนในการท่องเที่ยวในจังหวัดน่านได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

กระบวนการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในลักษณะการเชื่อมโยงความรู้

กระบวนการในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในลักษณะของการเชื่อมโยงความรู้ จะเห็นได้ว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นวัดหรือแหล่งท่องเที่ยวของกลุ่มชาวบ้านต่างๆ นั้นต้องการเครือข่ายในการสร้างกระบวนการในการจัดการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก โดยจะมีตัวแสดงตั้งแต่ภาครัฐภาคเอกชน และประชาชนในพื้นที่โดยกระบวนการจากการสัมภาษณ์นั้นสามารถสร้างกระบวนการได้คือ

1. แหล่งท่องเที่ยวจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนและตลอดจนภาครัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ และเสนอความต้องการในการจัดการและการท่องเที่ยวร่วมกันเพื่อให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. เมื่อเข้ามามีส่วนร่วมแล้วจำเป็นจะต้องมีการวางแผนร่วมกันโดยหา จุดประสงค์ในการจัดการรวมถึงจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังของการจัดการดังกล่าว

3. เมื่อมีการจัดการแล้วจำเป็นจะต้องมีผู้รับผิดชอบในโครงการต่างๆ ซึ่งผู้รับผิดชอบควรจะประกอบด้วยตัวแสดงและหลายภาคส่วน เพื่อให้การตรวจสอบมีประสิทธิภาพมากที่สุด นอกจากนั้นแล้วที่สำคัญที่สุดจำเป็นจะต้องให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อที่จะให้ประชาชนในพื้นที่มีความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของแหล่งเที่ยวนั้นๆ

4. กระบวนการสุดท้ายคือกระบวนการตรวจสอบความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ในจังหวัดน่าน ซึ่งจะกระทำได้โดยการสอบถามจากนักท่องเที่ยวและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการท่องเที่ยวเพื่อที่จะสามารถนำไปปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ให้เป็นไปอย่างมาตรฐานและตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวรวมถึงการอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน

จากกระบวนการดังกล่าวสามารถ แยกประเด็นในการจัดการท่องเที่ยว เป็นทั้งหมด 5 ประเด็น คือ 1. การจัดการด้านเอกสาร 2. การจัดการด้านกิจกรรม What is อาจ 3. การจัดการด้านวัฒนธรรม 4. การจัดการด้านพุทธศาสนา 5. การจัดการด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดน่าน

1. การจัดการด้านเอกสารนั้นเอกสารในการเผยแพร่ให้นักท่องเที่ยวหรือบุคคลที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดน่านนั้นแหล่งท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ตลอดผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรจะมีการปรับปรุงแก้ไขให้สามารถเข้าใจง่ายและเป็นภาษาสากลที่ทำให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติสามารถรับรู้ถึงความรู้ที่จะได้รับนอกจากนั้นแล้วเอกสารในการเผยแพร่จำเป็นจะต้องสร้างสิ่งดึงดูดให้กับนักท่องเที่ยวเพื่อที่จะให้นักท่องเที่ยวมีความเข้าใจมากที่สุด และจะเพิ่มประสิทธิภาพในการสืบทอดและเผยแพร่วัฒนธรรมต่อสาธารณชนต่อไป

2. การจัดการด้านประวัติศาสตร์ การศึกษาด้านประวัติศาสตร์นั้นจำเป็นจะต้องให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้จัดการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วมในการยกประเด็นเพื่อตกตะกอนและเลือกข้อมูลในการที่จะเผยแพร่ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ในจังหวัดน่าน เพื่อให้สามารถมีความเข้าใจตรงกันและในการเผยแพร่ข้อมูลทางประวัติศาสตร์นั้นจำเป็นจะต้องมีการเผยแพร่ในลักษณะของการรวบรวมความคิดที่สามารถทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงและรับรู้ถึงความรู้ และประวัติศาสตร์ในแหล่งเที่ยวนั้นได้

3. การจัดการด้านวัฒนธรรม การจัดการท่องเที่ยวในวัฒนธรรมนั้นจากการสัมภาษณ์และการเก็บข้อมูลจะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีนักท่องเที่ยวพึงพอใจอยู่ในระดับมากและมากที่สุดแต่สิ่งที่นักท่องเที่ยวมักจะให้ข้อเสนอในการปรับปรุงจะเป็นในเรื่องของการอำนวยความสะดวกต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นยานพาหนะการเดินทางและรวมไปถึงทรัพยากรโครงสร้างพื้นฐานที่จะทำให้การท่องเที่ยวเป็นไปด้วยความราบรื่น และที่สำคัญที่สุดในการท่องเที่ยววัฒนธรรมควรมีลักษณะของการอนุรักษ์เพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมรวมถึงทรัพยากรสิ่งแวดล้อมในพื้นที่รอบๆ ของการท่องเที่ยวให้สามารถเจริญเติบโตและพัฒนาได้อย่างยั่งยืน

4. การจัดการด้านพระพุทธศาสนา พุทธศาสนานั้นจะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน แม้ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรมและการส่งเสริมด้านพุทธศาสนายังมีน้อยมากเนื่องจาก อุปสรรคในด้านของการสื่อสาร รวมถึงอุปสรรคของการสื่อสารกับสาธารณชนดังนั้นในการเผยแพร่พุทธศาสนาจำเป็นต้องให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาช่วยในเรื่องของการสอดแทรกพระพุทธศาสนาเข้าไปใช้ในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ รวมถึงเข้าไปในประวัติศาสตร์ เพื่อให้สามารถเผยแพร่วัฒนธรรม และสามารถเผยแพร่พระพุทธศาสนาอันเป็นศาสนาที่ประชาชนส่วนใหญ่ในจังหวัดน่านนับถือ และเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชนในจังหวัดน่านให้สามารถพัฒนาได้อย่างยั่งยืน

5. การจัดการเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดน่านดังที่กล่าวไว้ในข้างต้นแล้วว่าภูมิปัญญาในท้องถิ่นจังหวัดน่านมีมากและส่วนใหญ่จะมาจากชนเผ่าพื้นเมืองและประชาชนในจังหวัดน่านและงานในการจัดการภูมิปัญญานั้นภาครัฐและประชาชนควรจะร่วมมือกันในการสกัดความรู้และลักษณะของภูมิปัญญาที่มีประโยชน์ และสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดน่านได้โดยการสกัดความรู้ดังกล่าวจำเป็นต้องมีหน่วยงานหรือผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการจัดการท่องเที่ยวรวมถึงการประชาสัมพันธ์เข้ามาจัดการด้วย จากการสัมภาษณ์รายการลงพื้นที่จะเห็นได้ว่าแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะตั้งเป็นศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งนั่นก็เป็นวิธีหนึ่งในการเผยแพร่ภูมิปัญญาในท้องถิ่นของจังหวัดน่าน และจะสามารถมีประสิทธิภาพมากที่สุดเมื่อประชาชนสามารถสร้างประสบการณ์ที่สมจริงและให้นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสถึงภูมิปัญญาด้านได้แท้จริง ไม่ว่าจะเป็นการทดลองให้นักท่องเที่ยวสามารถทอผ้าด้วยตนเองหรือการทำให้นักท่องเที่ยวสามารถทำอาหารพื้นเมืองของจังหวัดน่านได้ ซึ่งนั่นจะเป็นการเผยแพร่ที่ดีที่สุดเนื่องจากสามารถสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับประชาชนและนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวได้รวมถึงสร้างประสบการณ์ร่วมกันในขณะที่ท่องเที่ยวซึ่งจะทำให้การท่องเที่ยว มีลักษณะที่ยั่งยืนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนโยบายในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดน่าน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีนโยบายในการสนับสนุน ในการเจริญเติบโตทางด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดน่าน โดยในปัจจุบันมีทักษะในการรองรับจำนวนของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในจังหวัดน่าน แต่ในเชิงนโยบายควรมีการเพิ่มในเรื่องของการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานไม่ว่าจะเป็นถนนไฟฟ้าประปาให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกสบายและปลอดภัย อีกประการหนึ่งคือประเด็นของการท่องเที่ยวในลักษณะที่เป็นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนรัฐบาลจำเป็นต้องมีการถ่ายทอดความรู้และวิธีการจัดการให้สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง โดยนอกเหนือจากบทบาทของภาครัฐแล้วภาครัฐควรจะนำประชาชนในพื้นที่รวมถึงภาคเอกชนหรือผู้ประกอบการธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายเพื่อให้การกำหนดนโยบายของภาคต่างๆ เป็นไปในทางเดียวกันและมีจุดประสงค์และเป้าหมายเดียวกัน

ข้อเสนอแนะเชิงการปฏิบัติ

ในการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัดน่านนั้นนอกเหนือจากเชิงนโยบายแล้วในเชิงปฏิบัติประชาชนในพื้นที่และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีการปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานและมีความเป็นสากล ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการเผยแพร่ทางสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทำให้ข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวการประชาสัมพันธ์รวมถึงวิธีการ ในการท่องเที่ยวตลอดจนเส้นทางในการท่องเที่ยวต่างๆ ในจังหวัดน่านทั้งนี้ควรมีโครงการที่เข้ามาสนับสนุนการปฏิบัติงานดังกล่าว เหล่านี้รวมไปถึงการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนโดยให้นักท่องเที่ยวมีชีวิตชีวามากขึ้น สามารถดำเนินการท่องเที่ยวและดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ในตลอดฤดูกาลของการท่องเที่ยว ประเด็นที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือการที่ประชาชนและนักท่องเที่ยวในการจัดการท่องเที่ยวและสร้างประสบการณ์ร่วมกันได้ เช่นการลงมือทำ และการท่องเที่ยวในลักษณะของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน อาจจะเป็นสิ่งดึงดูดและสร้างประสบการณ์ให้นักท่องเที่ยว ซึ่งจะทำให้การท่องเที่ยวในจังหวัดน่านโดยเฉพาะการท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรมมีความนิยมและได้รับยกย่องให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

References

- Asichaikul, R. (2003). Cultural Tourism in *Course Collectives, Professional Travel Management Experience*. Nonthaburi: Sukhothai thammathirat Open University.
- Kasetsiri, C. (2004). *The Benefits of Cultural Tourism*. Bangkok: Sukhothai thammathirat Open University.
- Kessalee, P. (2000). *Community Based Tourism Handbook*. Bangkok: Tourism Projects to Life and Nature.
- Ministry of Tourism and Sport. (2017). *The Year of Tourism Thailand*. Retrieved November 20, 2017 from [http://www.mots./ewt_dl_link.php? the nid = go.th 9632](http://www.mots./ewt_dl_link.php?the_nid=9632).
- Nopket, C. (1999). A Community Based Tourism: the Starting Point of Sustainable Development. Bangkok: Tourism Authority of Thailand.
- Ratanasuwongchai, N. (2011). Cultural Tourism Development Strategies. *Humanities Journal*, 18 (1), 32-50.
- Thammabuttra, P. (2005). *Principles of Ecotourism*. Bangkok: Srinakharinwirot University.
- Tirakananta, S. (2012). *Methodology in Social Science Research* (10th ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Press.